

Poštovani, uključujem se u raspravu o novom hrvatskom pravopisu. Želio bih Vam ukazati na nekoliko problema.

Pisanje imena iz jezika koji se ne služe latinicom

Smatram da biste trebali preporučiti da se, kad god je to moguće, rabi službena transliteracija na latinicu. Prvi razlog je taj što je gotovo nemoguće znati kako se koje ime izgovara „po naški“.

- Primjerice, ime kineskog grada Xi'an i u samoj Kini se izgovara kao „Hsian“, „Sian“ ili „Šian“, ali baš nikada „Ksian“. Kako onda napraviti pridjev, a da iz njega bude jasno da se radi o Xi'anu?
- Kako se Gérard Depardieu treba pisati otkad je postao ruski državljanin? Pretpostavljam Žerar Depardje? Je li Rudolf Nurejev postao Nureyev otkad je britanski državljanin (u originalu Нурiev) ili je Mikhail Baryshnikov i dalje Mihail Barišn(j)ikov iako je Amerikanac?
- Zbog čega tražiti da se grčka imena pišu fonetski ako je transliteracija s grčkog na latinicu mapirana znak za znak? Zašto vam smeta Melina Mercouri a ne smeta Gioachino Rossini? Mislím da je ipak lakše pogoditi kako ispravno izgovoriti Merkuri, za razliku od Doakina.

Problem s turskim i arapskim jezikom

- U nas se uvriježilo da se turska imena transliteriraju, pa je Recep u nas Redžep. Za takvo što nema razloga već gotovo stotinu godina, otkad Turci rabe latinicu, pa bi možda trebalo i na to ukazati.
- Slično je i s uzbečkim jezikom, koji se od 1992. godine koristi latinicom a ne ćirilicom. To je, naravno, stvar opće kulture a ne pravopisa, ali je u praksi jednako često kao npr. „slijedeći kupac“ u trgovinama.
- S druge strane, transliteracija arapskih imena koja četiri ili pet različita glasa pretvara u naše „k“ također nema baš previše smisla. Ako smo u stanju poštovati francuski pravopis pa bilježiti po 5-6 „nepotrebnih“ slova koja se ionako ne čitaju, zašto je problem sačuvati distinkciju između „k“, „q“ i „kh“?

Preferirajući službenu transliteraciju (a ne, kako se često misli, transliteraciju na engleski) zadržavamo vezu s originalnim pismom.

Tvorba pridjeva od zemljopisnih imena

Kako napraviti pridjev od imena grada Reimsa? Remski, remški? Ali Reims bi se trebao izgovarati kao „rons“, pa može i ronski?

Kako ćete razlikovati pridjeve nastale iz imena gradova Cannesa i Caena? I u jednom i u drugom slučaju je „kanski“, iako je jedan u Normandiji a drugi u Provansi.

Potpuna je zbrka s Washingtonom. Ako se ne varam, pravopisi traže da se pridjev iz imena grada treba pisati kao „vašingtonski“, iako smo valjda svi u zadnjih 70-ak godina shvatili da se izgovara „vošington“. Sve do osamdesetih Elvisa Presleya smo zvali Prisli, a danas malotko ne zna da je ipak Presli. Hoćemo li onda izgovarati Presli, a pridjev pisati kao prislijevski, analogno Washington -važingtonski? U slučaju da hoćemo reći da Bush nije bio impozantna osoba kao Washington, hoćemo li pisati da nije bio državnik vošigtonskog, vašingtonskog ili washingtonskog kova?

Jednačenje glasova

I još jedna opaska vezana za cijelu zbrku oko jednačenja glasova. Ako ste već pristali na „svetci“ i „trenutci“ zašto jednostavno ne ukinete to jednačenje, pa pišete „podpredsjednik“, „bezkofeinski“ i sl? Uštedjeli biste mnogo stranica. Pravila bi trebala biti jasna i dosljedna. Ne vidim nikakav razlog zašto bi se u jednom slučaju čuvao korijen a u drugome ne. Koliko primjećujem, ovakvim rješenjem niste zadovoljili konzervativce a prosječnom čovjeku ste dali još jedan problem o kojem mora razmišljati.

S poštovanjem,

Davor Pukljak
Grafički i web dizajner
Zagreb